

Pronk

ker zijn dan mensenrechten, burgerlijke en politieke rechten die altijd vanuit het Westen naar voren zijn gebracht. Ik denk daar wat anders over dan vroeger en mijn antwoord daarop is dan ook dat dit wel geldt voor individuele personen, maar niet voor samenlevingen.

Mensen hebben weinig aan vrijheid als zij niet meer kunnen overleven, als zij geen eten hebben. Maar voor samenlevingen geldt dat politieke en burgerlijke vrijheidsrechten vooropstaan, want zodra dat niet het geval is, is er altijd wel een elite of een machtsgroep die eten, werk, huisvesting, drinkwater of andere economische perspectieven weet te onthouden aan een deel van de samenleving. Die groep houdt deze zaken dan voor zichzelf, voor de eigen klasse, de eigen stam of de eigen religie, en sluit anderen uit.

Om die reden geldt naar mijn mening voor samenlevingsprocessen, als een voorwaarde voor verbetering en als een garantie voor mensenrechten – dat zijn toch vrijheden waarmee mensen hun leven zin geven – die zelfontplooiing als uitgangspunt, ook op het allerlaagste niveau. Dat is dus niet meer rafelig, maar een soort van rangorde die te maken heeft met mogelijkheden voor samenlevingen om aan ieder van hen de ruimte te geven om zelf de zin te bepalen. Dat is dus een proces en niet iets absoluuts. Op de basiswaarde van recht op leven, kan echter naar mijn mening iedereen worden aangesproken. Dat is dus universeel en heeft niets met westers te maken, maar met mens zijn.

Voorzitter! De vraag over de wereldvoedseltop die hier nogal vreemd op aansluit, zal ik schriftelijk beantwoorden, evenals de andere vraag die ik bedoeld heb ook schriftelijk te beantwoorden.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat met schriftelijke beantwoording van de twee vragen wordt ingestemd.

De beraadslaging wordt gesloten.

Het wetsvoorstel wordt zonder stemming aangenomen.

Sluiting 18.36 uur

Besluiten en ingekomen stukken

Lijst van besluiten

De voorzitter heeft na overleg met het College van senioren besloten om:

a. de plenaire behandeling van de volgende wetsvoorstellen te doen plaatsvinden op:
25 maart 1997

Aanvulling van titel 7.1 (Koop en ruil) van het Burgerlijk Wetboek met bepalingen inzake de koop van rechten van gebruik in deeltijd van onroerende zaken (24449);

Wijziging van de Wet Luchtverkeer (bewijzen van bevoegdheid, bestrijding drank- en drugsgebruik) (24513);

Wijziging van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (verstrekken van subsidies) (24644);
15 april 1997

Wijziging van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering en enkele andere wetten in verband met premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen (Wet premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen) (24698);

Verzekering tegen geldelijke gevolgen van langdurige arbeidsongeschiktheid en een uitkeringsregeling in verband met bevalling voor zelfstandigen, beroepsbeoefenaren en meewerkende echtgenoten (Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen) (24758);

Voorziening tegen geldelijke gevolgen van langdurige arbeidsongeschiktheid voor jonggehandicapten (Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten) (24760);

Overgangs- en invoeringsrecht voor de totstandkoming van de Wet premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen, de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen en de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Invoeringswet nieuwe en gewijzigde arbeidsongeschiktheidsregelingen) (24776);
29 april 1997

Nieuwe regels over het verstrekken van huursubsidies (Huursubsidiewet) (25090);

Wijziging van de Algemene Bijstandswet in verband met de

preventie en bestrijding van armoede en van sociale uitsluiting (24772);

Wijziging van de Meststoffenwet (24782);

3 juni 1997

Wijziging van de Visserijwet 1963 (21436);

b. het voorbereidend onderzoek van het volgende wetsvoorstel te doen plaatsvinden op 18 maart 1997 door de vaste commissie voor Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer:

Uitbreiding van de Wet milieubeheer (milieuverslaggeving) (24572).

Lijst van ingekomen stukken, met de door de voorzitter terzake gedane voorstellen:

1. de volgende door de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangenomen wetsvoorstellen:

Wijziging van onder meer de Wet op het basisonderwijs, de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs en de Wet op het voortgezet onderwijs inzake schoolbegeleiding (regeling schoolbegeleiding) (24683);

Regels inzake de verstrekking van subsidies door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij voor landelijke onderwijsondersteunende activiteiten (Wet subsidiëring landelijke onderwijsondersteunende activiteiten) (24718);

Regeling van het overleg over de integratie van minderheden (Wet overleg minderhedenbeleid) (24835);

Wijziging van de Wet op de studiefinanciering onder meer in verband met correctie op de berekening van de aanvullende beurs, alsmede van onder meer de Wet tegemoetkoming studiekosten in verband met enkele technische wijzigingen (25163).

Deze wetsvoorstellen zullen in handen worden gesteld van de desbetreffende commissies;

2. de volgende regeringsmissives:

een, van de minister-president, minister van Algemene Zaken, ten geleide van de overzichten van wetsvoorstellen waarvan het kabinet het wenselijk oordeelt dat deze nog voor het zomerreces 1997 door de Tweede Kamer, door de Tweede en Eerste Kamer respectievelijk door de Eerste Kamer worden afgehandeld (griffiennr. 119484);